

Guldsmed: Både knåp och tungt arbete

När Stig Granlund valde att utbildas till guldsmed

tänkte han sig en framtid där han i lugn

och ro satt med en tång och knåpade

med sina smycken.

Guldsmed blev han men han upptäckte snart att det inte är något rofylldt yrke. Knåpet måste gå väldigt fort för att man ska överleva i konkurrensen.

Knåp, för resten. Det visade sig också att han var tvungen att använda både dragmaskiner och handvalisar för att klara av arbetet. Redskap som är tunga att hantera.

Stig Granlund drömde också om att få utnyttja sin kreativa ådra till att förfärdiga smycken efter egna idéer och ritningar.

Kreativ måste han också vara men under en helt annan press än han tänkt sig. Kreativiteten har också fått sina ramar; det är oftast på kundernas uppdrag han ritat och tillverkat smyckena.

Ständig kamp

Det är således inte lätt att etablera sig i branschen. Det är en begränsad marknad och man slåss hela tiden med butikskedjorna som säljer redan färdiga smycken.

Att det är tufft bevisas av att endast fyra av Stig Granlunds 16 klasskamrater på Guldsmedsskolan i Mjölby i dag är yrkesverksamma.

–Det finns inga ekonomiska orsaker till att jag är kvar i branschen, säger han. Det är för att jag trivs med jobbet och vet att jag är bra.

Han började i företaget, Atelier Ajour, som lärling. Sedan 1987 arrenderar han det och har i dag två guldsmeder anställda.

80 procent av uppdragen är nyttillverkning och omarbetning av smycken, 20 procent är reparation.

De delar på jobben så alla tre klarar av alla moment.

De har var sin arbetsplats en bit innanför disken vid ett specialbord för guldsmeder, ett så kallat bräde. Det ser ut som en palett vid vilken smederna har sina platser där bor-

folks privata förhållanden.

I det här fallet har Stig Granlund ritat nya ringar för de gamla stenarna. Med en plåtsax klipper Ulrika Strömberg av tillräckligt långa bitar av rödguld och vitguld från de strängar i vilka guldet levereras.

Ulrika Strömberg och Stig Granlund vid brädet.

det buktar inåt (orterna). På bordet finns allehanda verktyg, som filar, guldsmedssåg, tänger, pincett och borrar hänger från taket precis som hos tandläkaren.

–Vi använder i stort sett samma verktyg som guldsmederna gjorde på 1700-talet, säger Ulrika Strömberg som jobbat i företaget i fyra år.

Ulrika har hand om en beställning från en kund som vill göra nya ringar till de briljanter och safirer som suttit i två gamla alliansringar. Det är en skilsmässa som föroresakat att ringarna ska göras om.

Röd- och vitguld

–Ofta har vi långvariga kontakter med kunderna, säger Ulrika Strömberg. Genom beställningarna kan vi följa familjecyklerna och få inblick i

Hon går en trappa ned, till verkstan, med bitarna. Där drar hon bitarna genom valsen för att krympa deras omkrets. Efter dragningarna mäter hon diametern med ett skjutmått.

När hon fått ner omkretsen tillräckligt glödgar hon guldet med en svets för att därefter placera de blivande ringarna i dragbänken.

Hon får verkligen anstränga sig när hon drar guldsträngen genom dragjärnet. För varje gång drar hon strängen genom ett mindre hål och den krymper allt mer.

Nu är det dags att stämpla guldet. Hon glödgar det igen och lägger ner det i en blandning av bets, svavelsyra och vatten. Sen spolar hon det i kallvatten, lägger strängarna på ett städ och hamrar in texten i guldet.

Så ska guldsträngarna formas till ringar. Hon skruvar fast dem i ett